

Pedagogisch beleidsplan Gastouderbureau Cromstrijen

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Algemeen	4
1.1 De Stichting Kinderopvang Cromstrijen (SKOC)	4
1.2 Doelstelling en visie van de SKOC	4
2 Gastouderopvang	4
2.1 Doelstelling van gastouderopvang	4
2.2 Wat is gastouderopvang	4
2.3 Kenmerken van gastouderopvang	5
2.4 De procedure in het kort	5
3 De rol van het gastouderbureau bij de verzorging en opvoeding van gastkinderen	6
4 Pedagogisch Kader	6
4.1 Het pedagogisch doel	6
4.2 Visie op opvoeding	7
4.3 Pedagogisch klimaat	7
4.4 Ontwikkelingsstimulering	9
5 Voorwaarden en eisen aan gastouderopvang	11
5.1 Selectiecriteria gastouder	12
5.2 Samenstelling van het aantal opvangkinderen	13
5.3 Zorgvuldige koppeling	14
5.4 Begeleiding, ondersteuning van de gastouders gedurende de opvang	14
5.5 Deskundigheidsbevordering	14
5.6 De risico-inventarisatie t.a.v. veiligheid en gezondheid	15
6 Kwaliteitsbewaking van de opvang	15
7 Kindermishandeling	16
8 Privacy	16
9 Oudercommissie	16
10 Klachtenregeling	16
11 Tot slot	16

Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van het gastouderbureau Cromstrijen. Dit plan is de opvolger van het beleidsplan uit 2009

Sinds 1 januari 2005 is de Wet Kinderopvang van kracht. Hierin wordt gesteld dat de houder van een gastouderbureau zorg draagt voor een verantwoorde uitvoering van de werkzaamheden van het bureau, waaronder wordt verstaan het tot stand brengen en begeleiden van gastouderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving.

Voor de pedagogische onderbouwing van de Wet Kinderopvang en de bijbehorende toelichting is gekozen voor de opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven. Zij omschrijft die vier opvoedingsdoelen als volgt:

'Als de vier pedagogische basisdoelen van de opvoeding van kinderen in gezin en kinderopvang beschouw ik het aanbieden aan kinderen van:

- 1) een gevoel geven van emotionele veiligheid
- 2) gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie
- 3) gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie
- 4) de kans om zich waarden en normen, de 'cultuur' van een samenleving, eigen te maken; socialisatie'

Doel van het pedagogisch beleidsplan is inzichtelijk te maken voor vraagouders en gastouders hoe het gastouderbureau zorgdraagt voor een verantwoorde kinderopvang. Het geeft een beeld van de opvang die kinderen wordt geboden, de procedures en wijze waarop de opvang is geregeld. Het plan is richtinggevend voor de dagelijkse praktijk van het gastouderbureau en is een richtlijn voor de gastouders zodat zij weten wat er van hen wordt verwacht.

1. Algemeen

1.1 De Stichting Kinderopvang Cromstrijen (SKOC)

SKOC is een stichting zonder winstoogmerk ten behoeve van ouders/verzorgers woonachtig in de Hoeksche Waard

De SKOC verzorgt diverse vormen van kinderopvang in de Hoeksche Waard

- Kinderopvang in een kinderdagverblijf (KDV). Dit is opvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar.
- Peutergroepen. Voor kinderen van 2 tot 4 jaar als voorbereiding voor de basisschool.
- Buitenschoolse opvang (BSO). BSO is voor kinderen in de basisschoolleeftijd. De BSO biedt voor- en naschoolse opvang en dagopvang tijdens schoolvakanties.
- Het gastouderbureau (GOB) bemiddelt en begeleidt de opvang van kinderen tussen van 0 - 13 jaar in een gastgezin of bij de vraagouder thuis (gastouder aan huis).

1.2 Doelstelling en visie van de SKOC

Het bieden van professionele kinderopvang binnen Hoeksche Waard voor kinderen van 0 - 13 jaar. De SKOC zorgt ervoor dat ouders/verzorgers kunnen werken, studeren of andere activiteiten kunnen ontplooiën. De SKOC heeft de pedagogische visie vastgelegd in het visiedocument. Deze visie geldt voor het kinderdagverblijf, de buitenschoolse opvang en het gastouderbureau. Deze visie luidt: "De SKOC is partner in de verzorging en opvoeding van kinderen. We beschouwen kinderen als unieke persoonlijkheden. De SKOC biedt structuur in een warme en veilige omgeving en begeleidt kinderen in het opgroeien tot zelfstandige en evenwichtige mensen". Centraal in deze visie staat de overtuiging dat kinderen unieke personen zijn en dat het de taak van opvoeders is om deze unieke persoonlijkheden te helpen opgroeien tot zelfstandige, evenwichtige mensen. Ouders/verzorgers en kinderopvang werken hierin samen. Verder worden in het visiedocument een aantal kernwaarden geformuleerd en uitgewerkt: betrouwbaarheid, aandacht en betrokkenheid, respect en plezier. Dit integrale visiedocument wordt op verzoek toegestuurd.

2. Gastouderopvang

2.1 Doelstelling gastouderopvang

Binnen de SKOC wil het gastouderbureau flexibele kinderopvang realiseren, zowel wat betreft de leeftijden (0 tot 13 jaar) als opvangtijden (overdag, 's avonds, 's nachts en in het weekend).

2.2 Wat is gastouderopvang

Een gastouderbureau bemiddelt tussen mensen die opvang voor hun kind(eren) zoeken (de vraagouders) en mensen die deze opvang, tegen betaling, willen bieden (de gastouders). De belangrijkste taken van het gastouderbureau zijn:

- het werven en selecteren van gastouders
- het tot stand brengen van koppelingen tussen vraag - en gastouders
- het geven van advies, informatie, scholing en begeleiding tijdens de opvang gericht op de bevordering van de continuïteit en kwaliteit van de opvang.
- Kassiersfunctie
- administratieve afwikkeling in het kader van de Wet Kinderopvang

2.3 Kenmerken van gastouderopvang

Gastouderopvang heeft een heel eigen karakter. De opvang van kinderen door een gastouder is kleinschalig en persoonlijk en vindt plaats bij de gastouder thuis of desgewenst bij de vraagouder. Gastouderopvang kenmerkt zich door de opvang in de huiselijke sfeer en de flexibiliteit die veelal geboden kan worden.

2.4 De procedure in het kort

Werving

Het werven van gastouders en vraagouders gebeurt door regelmatig adverteren in regionale kranten, door het verspreiden van foldermateriaal en via social media. Ook mond tot mond reclame is voor ons belangrijk en onze eigen website is hierbij belangrijk.

Aanmelding

Vraagouders en kandidaat-gastouders bellen het gastouderbureau voor informatie. Zij krijgen uitleg over de werkwijze van het gastouderbureau. Vervolgens nemen zij contact op voor het maken van een intake- gesprek. Indien er geen contact wordt opgenomen belt het gastouderbureau om een afspraak te maken.

Intake

Het intakegesprek met de kandidaat-gastouder vindt bij haar thuis plaats. Dit gesprek duurt gemiddeld twee uur. Tijdens dit gesprek wordt een vragenlijst ingevuld. Belangrijkste doel van dit intake gesprek is om een duidelijk beeld te geven van wat gastouderopvang inhoudt en te bepalen of de gastouder geschikt is om als gastouder voor het gastouderbureau Cromstrijen te werken. De gastouder kan tijdens dit gesprek haar wensen en voorkeuren t.a.v dagen en tijden enz. kenbaar maken. Verder wordt er een risico-inventarisatie van de opvangomgeving uitgevoerd t.a.v. veiligheid en hygiëne. Na inschrijving als gastouder wordt een overeenkomst met het gastouderbureau getekend waarin o.a. wordt vastgelegd dat de gastouder bereid is tot samenwerking met het gastouderbureau en tot het accepteren van begeleiding en scholing vanuit het gastouderbureau.

Ook het intakegesprek met de vraagouder vindt plaats bij de vraagouder thuis. Dit gesprek duurt gemiddeld anderhalf uur. Doel hiervan is een duidelijk beeld te verkrijgen van de wensen en denkwijze over opvoeding en andere zaken die bij de opvang een rol spelen. Ook wordt er gesproken over de werkwijze en regels van het gastouderbureau.

De financiële aspecten van de opvang zijn eveneens een aandachtspunt. Na inschrijving wordt er een overeenkomst met het gastouderbureau getekend. Indien er een gastouder aan huis gewenst is, wordt ook een risico-inventarisatie uitgevoerd van de opvangomgeving.

Kennismaking

Het gastouderbureau zoekt uit het gastouderbestand voor de vraagouder een gastouder, hierbij rekening houdend met:

- wensen en mogelijkheden van vraag- en gastouder
- of een koppeling praktisch haalbaar is (o.a. reisafstand)
- of er een redelijke kans is op een goede verstandhouding tussen de betrokken personen m.b.t. de opvang

De profielen van de gastouder en vraagouder worden anoniem door het gastouderbureau aan elkaar voorgelegd. Na instemming met een kennismaking volgt er een eerste ontmoeting bij de gastouder thuis of bij de vraagouder als de opvang op de locatie van de vraagouder plaats vindt. Het gastouderbureau is hierbij aanwezig.

Koppeling

Als gastouder en vraagouder met elkaar besluiten om de kinderopvang te willen starten vindt er een koppelingsgesprek plaats.

Tijdens dit gesprek maken gastouder en vraagouder concrete afspraken op het gebied van opvang, verzorging, financiën etc. Dit wordt vastgelegd in de overeenkomst tussen vraag- en gastouders. Ook worden afspraken gemaakt over de wenperiode. Na zes weken volgt er een eerste evaluatiegesprek om te kijken of de opvang naar wens verloopt en om de afspraken zonodig bij te stellen.

3. De rol van het gastouderbureau bij de verzorging en opvoeding van gastkinderen

Opvang bij de gastouder thuis

Voor de opvoeding zijn kinderen aangewezen op volwassenen in het algemeen en de ouders in het bijzonder. Als kinderen worden opgevangen in een gastgezin delegeren ouders opvoedingstaken gedeeltelijk en tijdelijk aan de gastouder. Gastouders nemen in hun eigen woonsituatie de beschikbaarheid van de vraagouders over. Zij stellen het kind in de gelegenheid gedurende afgesproken tijden en op afgesproken wijze deel uit te maken van het eigen gezin en regelen het huishouden zo dat er dan tijd en aandacht voor het gastkind is. De ouders blijven eindverantwoordelijk voor hun kind(eren). Van vraagouders wordt dan ook ten zeerste verwacht dat zij met de gastouder overleggen en afspraken maken over de opvang van hun kind. Hierbij kan gedacht worden aan praktische zaken zoals slaaptijden en voeding, maar er wordt ook overlegd over de pedagogische aanpak van het kind, bepaalde gewoontes, karakter, gebeurtenissen in het leven van het kind, die van invloed zijn op de opvang enz.

Opvang bij de vraagouder thuis

Indien de kinderen in het huis van de vraagouder worden opgevangen, dan worden er dezelfde afspraken gemaakt over praktische zaken en de opvoeding. De kinderen worden in het eigen huishouden/gezin opgevangen. De gastouder zal geen huishoudelijke taken vervullen in het huis maar zich in de basis richten op de opvoeding en verzorging.

Zoals in de inleiding al vermeld is het gastouderbureau verantwoordelijk voor opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving. Het gastouderbureau heeft geen dagelijks zicht op de daadwerkelijke opvang. Het gastouderbureau schept echter wel voorwaarden en stelt eisen, die nodig zijn om de opvang bij de gastouder thuis goed te laten verlopen. Het kader hierbij wordt gevormd door het pedagogisch beleid zoals hierna is beschreven.

4. Pedagogisch Kader

4.1 Het pedagogisch doel

De SKOC heeft de vier opvoedingsdoelen van Riksen-Walraven als volgt vertaald: Het pedagogisch doel van gastouderopvang is dat kinderen zich in een veilige en vertrouwde omgeving ontwikkelen op sociaal, emotioneel, verstandelijk, lichamelijk en creatief gebied tot zelfstandige, evenwichtige mensen en daarbij hun eigen mogelijkheden en beperkingen ontdekken, met respect voor zichzelf en anderen.

4.2 Visie op opvoeding

Het gastouderbureau gaat er van uit dat de volgende factoren een rol spelen bij de ontwikkeling van kinderen:

- de aanleg van het kind
- de omgeving waarin het kind opgroeit
- een wisselwerking tussen de aanleg van het kind en de omgeving van het kind.

Bij de aanleg van het kind speelt erfelijkheid een grote rol. De omgeving van het kind bestaat uit het eigen gezin, de familie, het gezin van de gastouder, vriendjes, de burens, de school, de sociale klasse etc. Ook de ruimte waarin het kind opgroeit, behoort tot de omgeving, bijvoorbeeld de buurt, de stad of het platteland.

De wisselwerking tussen de aanleg van het kind en de omgeving van het kind is erg belangrijk; zij beïnvloeden elkaar wederzijds. Dit betekent de omgeving enerzijds invloed uitoefent op het kind, maar dat anderzijds het kind ook invloed op zijn omgeving uitoefent. Omdat de gastouder deel uitmaakt van de omgeving van het kind kan zij grote invloed hebben op de ontwikkeling van het gastkind. Als we spreken van opvoeden dan bedoelen we daarmee dat de volwassene invloed uitoefent om het kind in zijn ontwikkeling te stimuleren. Deze invloed zal soms bewust worden uitgeoefend, maar vaak zal dit ook onbewust het geval zijn. De alledaagse omgang tussen gastouder en gastkind bevat veel opvoedende aspecten die doorgaans onbewust plaatsvinden. Van de gastouder wordt verwacht dat zij een pedagogisch klimaat creëert dat past bij de pedagogische doelstelling van het gastouderbureau.

4.3 Pedagogisch klimaat

Geborgenheid en veiligheid

Van kleins af aan heeft een kind behoefte aan geborgenheid en veiligheid. Een kind zoekt de nabijheid van een ander: dat noemen we hechtingsgedrag. Het kind hecht zich aan de ouders die hiermee het kind een veilige en liefdevolle basis bieden. Vanuit deze basis kan een kind ook met een gastouder een veilige vertrouwensrelatie opbouwen. De gastouder heeft als taak deze veiligheid, geborgenheid en vertrouwen te waarborgen. Wanneer een kind zich veilig voelt op zowel emotioneel als lichamelijk gebied is er de ruimte om zich te ontwikkelen op sociaal, emotioneel lichamelijk en verstandelijk niveau. Het kind weet dat de gastouder achter hem staat, hem troost als hij dat nodig heeft. Hierdoor voelt het kind zich gewaardeerd, durft het initiatief te nemen, kan het de eigen mogelijkheden ontdekken en kan het zelfvertrouwen ontwikkelen. Een kind moet bekend zijn met de plaats en de manier van opvang. Het streven is dat steeds dezelfde mensen en kinderen aanwezig zijn en dat de dagindeling voldoende rust en regelmaat biedt. Het speelgoed en de inrichting is afgestemd op de leeftijd(en) van de op te vangen kinderen.

Uitdagingen en grenzen

Door het bieden van uitdagingen die aansluiten bij het ontwikkelingsniveau en belangstelling van het kind stimuleert de gastouder het kind op onderzoek uit te gaan en zich zodoende te ontwikkelen. Een kind ontdekt wat hij wel en niet kan en leert zijn mogelijkheden kennen. Het kind ontwikkelt hierdoor zelfvertrouwen.

Kinderen zoeken uitdagingen ook zelf op, ze hebben voortdurend de drang om zelf dingen te willen doen. Het is belangrijk dat een gastouder dit proces van zelfredzaamheid stimuleert. Concreet betekent dit dat de gastouder het kind *binnen zijn mogelijkheden* zoveel mogelijk zelf te laten doen. Kinderen zoeken de uitdaging op, maar weten nog niet altijd wat wel kan en wat niet. Een gastouder moet dus grenzen stellen. Kinderen willen graag weten waar ze aan toe zijn. Wanneer een kind geen grenzen aangereikt krijgt, zal hij voortdurend bezig zijn zo'n grens toch te vinden. Over het algemeen doet hij dat op een actieve manier, op zoek naar een reactie. Een kind dat weet waar het aan toe is kan zich richten op leukere dingen, zoals spelen. Een gastouder stelt grenzen vanwege: veiligheid, rust en regelmaat, respecteren van anderen, overdragen van normen en waarden.

Grenzen zijn persoonlijk. Bij de eigen ouders/verzorgers zal het kind andere grenzen kennen dat bij de gastouder. Door overleg worden deze verschillen zo klein mogelijk gehouden, maar ze zullen er altijd zijn. Dit hoeft geen probleem op te leveren. Kinderen kunnen daar goed mee omgaan, mits de verschillen ook bij de gast- en vraagouder bekend zijn en zij deze accepteren van elkaar.

Grenzen zullen echter ook overschreden worden, al zijn ze nog zo duidelijk. Het hoort bij de ontwikkeling van het kind de grenzen uit te dagen. Wanneer een grens overschreden wordt, mag een gastouder het kind corrigeren. Een gastouder doet dit door de volledige aandacht van het kind te vragen en vervolgens uit te leggen wat er niet mag. We vinden het hierbij belangrijk dat een gastouder duidelijk maakt dat niet het kind, maar het gedrag wordt afgewezen. In geen geval mag er verbaal of fysiek geweld gebruikt worden.

Respect voor eigenheid

Het gastouderbureau beschouwt een kind als een individu, met eigen behoeften en ideeën. Om op te groeien tot een zelfstandige en zelfverzekerde volwassene is het belangrijk dat een kind zichzelf leert waarderen, ook in relatie tot andere mensen. Waardering en respect voor het kind zijn essentieel. Elk kind heeft zijn sterke en minder sterke kanten. Dat betekent niet dat een kind minderwaardig is aan een ander kind, hij is alleen maar anders. Het betekent wel dat een gastouder haar best zal moeten doen om elk kind in zijn waarde te laten en te respecteren. Dat doet ze bijvoorbeeld door elk kind aandacht te geven. Een gastouder zal door aandacht te schenken aan een kind leren wat de behoeftes van het kind zijn. De ene keer betekent dit luisteren naar het kind, de andere keer betekent het juist dat ze hem niet stoort in zijn spel. Een gastouder zal moeten leren in te spelen op de behoeftes van een kind, om zo respect te tonen voor de eigenheid van het kind. Een kind heeft hier recht op, net als een volwassene. Door het kind respect te tonen, leert het kind zelf ook respect te tonen voor anderen. Respect voor de eigenheid van een kind beperkt zich niet tot individuele kinderen. Kinderen hebben eigenschappen die bij hen horen. Kinderen spelen bijvoorbeeld graag en veel en dóen vaak voordat zij denken. En kinderen hebben veel fantasie die zij graag gebruiken. Ook hier zal een gastouder respect voor moeten hebben. Ze begrijpt dat een kind graag rent en respecteert dat door een kind hiertoe de gelegenheid te geven. Maar respect betekent ook dat een gastouder een kind stopt als hij dingen gaat doen die schadelijk zijn voor het kind zelf of anderen.

4.4 Ontwikkelingsstimulering

Het pedagogisch doel van gastouderopvang richt zich op het stimuleren van de ontwikkeling van het kind op de verschillende ontwikkelingsgebieden. Uitgangspunt hierbij is dat elk kind zich in zijn eigen tempo ontwikkelt. Het heeft geen zin te proberen een kind iets te leren waar het nog niet aan toe is. Het is dus belangrijk dat de gastouder een evenwicht vindt tussen stimuleren en afwachten. Vaak echter zijn gastouders door de dagelijkse omgang met de kinderen al bezig met het stimuleren van de ontwikkeling van hun gastkinderen. Het praten tegen een baby, terwijl deze verschoond wordt, het doen van kiekeboe-spelletjes, liedjes zingen, het 'lezen' van een boekje met een peuter, maar ook het praten over de gebeurtenissen op school met een ouder kind helpen mee aan de ontwikkeling van kinderen.

Verstandelijke ontwikkeling

Met verstandelijke ontwikkeling wordt de ontwikkeling van inzicht (denken en leren), geweten en taal bedoeld.

Een gastouder stimuleert de verstandelijke ontwikkeling van een kind door met hem te praten over wat hij ziet en meemaakt. Ze doen dat door voor het kind te benoemen wat ze samen zien; zichzelf, kleuren, dieren, mensen en begrippen als groot, klein, laag, hoog, gisteren, morgen etc. Maar ook door te benoemen wat er gebeurt: nu ga ik even naar de keuken, daar ben ik weer, nu gaan we even een boterham eten etc. Het kind leert hiermee dat bepaalde dingen met elkaar samenhangen. Dat weggaan bijvoorbeeld ook terugkomen betekent.

De ontwikkeling van het geweten hangt hiermee samen. Een kind zal eerst moeten begrijpen wat een woord betekent voordat hij er zelf iets mee kan. Hij zal eerst moeten leren wat 'nee' betekent, voordat hij zich aan een verbod kan houden, ook als iemand het niet zegt. Dit wil niet zeggen dat een kind zich altijd aan de regels houdt. De aandrang om toch aan een knopje te zitten is soms groter dan het besef dat het niet mag. De gastouder geeft zelf ook het goede voorbeeld waar het dit onderwerp betreft. Ze handhaaft zelf bepaalde duidelijk algemene normen en waarden, waardoor het voor het kind duidelijk is dat er algemene grenzen zijn. Dit helpt bij de gewetensvorming van het kind.

De taalontwikkeling is een belangrijk onderdeel van de verstandelijke ontwikkeling. Een kind heeft immers vaak taal nodig om zijn gedachten en emoties te kunnen verwoorden en uiten, en relaties aan te gaan met anderen. De gastouder stimuleert de taalontwikkeling door veel met het kind te praten over wat er te zien is, maar ook door zelf goed Nederlands te spreken en geen grove taal te gebruiken. Een kind dat leert praten kan gestimuleerd worden doordat een gastouder herhaalt wat hij zegt. Het kind merkt dat er naar hem geluisterd wordt en hoort gelijk de goede uitspraak.

Lichamelijke ontwikkeling

Wanneer we het hebben over lichamelijke ontwikkeling hebben we het in eerste instantie over de groei van het lichaam, maar met name toch over spierontwikkeling en beheersing, en ontwikkeling van de zintuigen. Ook seksuele ontwikkeling valt hieronder. Spierbeheersing betreft twee soorten:

Grove motoriek: 'grote' bewegingen zoals van armen en benen; trappelen, kruipen, lopen, springen, fietsen.

Fijne motoriek: 'kleine' bewegingen van handen, vingers en tenen; grijpen, vasthouden, blokjes oppakken, kralen rijgen, knippen, prikken, plakken, kleuren, veters strikken.

Het gastouderbureau vindt het belangrijk dat gastouders hier aandacht aan besteden. Dat doen ze door het aanbieden van passende activiteiten aan kinderen, die gericht zijn op wat zowel kind als gastouder leuk vinden om te doen. Ontwikkeling gaat bij gastouderopvang vooral spelenderwijs.

Een kind ontwikkelt zich ook lichamelijk door zelf te proberen. Met name de zintuigen ontwikkelen zich zo. Zeker de eerste jaren ontdekt een kind de wereld via zijn zintuigen. Door alles te betasten en in zijn mond te stoppen leert het kind het verschil tussen hard en zacht, koud en warm, zoet en bitter. Een gastouder houdt rekening met deze eigenschap door mogelijk gevaarlijke voorwerpen buiten het bereik van kinderen te houden.

Tussen nul en vier jaar zijn kinderen vooral bezig met het ontdekken van hun eigen lichaam. Ze schamen zich nergens voor, en kunnen het fijn vinden om bloot te spelen en zwemmen. Tussen vier en acht jaar zijn kinderen meer geïnteresseerd in seksualiteit, en alles daar omheen. Ze kunnen terloops allerlei vragen stellen over onderwerpen waar volwassenen soms van schrikken. Vanaf acht jaar lijkt het alsof kinderen totaal niet meer bezig zijn met seksualiteit. De andere sekse is 'stom', al zijn ze wel verliefd. Vieze moppen en woorden zijn erg interessant, maar het fijne willen ze er niet meer van weten. Toch komen ze wel met seks in contact. Op het schoolplein, bij vriendjes, op televisie of in tijdschriften.

Gastouders moeten hier op een verantwoorde manier mee omgaan. Dat houdt in dat ze het kind in deze ontwikkelingsfases respecteren, en duidelijk maken dat seksualiteit niet vies is. Elke gastouder heeft haar eigen grenzen met betrekking tot dit onderwerp, en kan sommige vragen te persoonlijk vinden, of weet niet hoe ze erop moet reageren. Toch kan ze dan ook antwoorden op vragen van een kind, door uit te leggen waarom ze er niet over wil praten. Zo kan ze ook direct duidelijk maken dat het onderwerp voor haar op dat moment te persoonlijk is, maar niet taboe. Een kind kan daar begrip voor opbrengen, mits er maar duidelijke uitleg is. Een gastouder mag ook aangeven dat de kinderen daar beter met hun ouders over kunnen praten.

Emotionele ontwikkeling

Een kind zal zich bij een gastouder ook emotioneel ontwikkelen. Het ontdekken en ervaren van allerlei emoties bij zichzelf, maar ook bij anderen. Een kind ontdekt hoe het voelt als hij boos of bang is, of hoe het voelt als hij niemand lief vindt. Tevens leert hij hoe deze emoties er bij anderen mensen uitzien. De emotionele ontwikkeling is van belang voor het kind, omdat hij zo leert hoe hij met al deze gevoelens om moet gaan, ook in het contact met anderen. Een kind dat zich emotioneel goed ontwikkelt, zal vertrouwen ontwikkelen en zal zich in relaties met anderen beter staande kunnen houden omdat hij emoties bij anderen en zichzelf herkent en weet hoe hij daarmee om moet gaan.

De emotionele ontwikkeling wordt bevorderd als een kind de ruimte krijgt de verschillende emoties te ervaren. Dat houdt in dat een kind bij de gastouder bijvoorbeeld boos mag zijn bijvoorbeeld als iets niet lukt. Maar het kind mag ook verdrietig zijn of bang. We bedoelen hiermee dat een gastouder deze emoties bij het kind niet onderdrukt of afwijst. Ze negeert de angst of het verdriet van het kind niet maar neemt het serieus en praat erover met hem, zodat hij ermee om leert gaan. Ze zegt bijvoorbeeld niet: "je hoeft niet te huilen, mama komt toch weer terug?", maar "je bent even verdrietig dat mama er nu niet is". Ze laat hiermee merken dat ze het kind gehoord heeft en zijn gevoelens niet afwijst, maar respecteert. Het is belangrijk dat het kind genoeg ruimte krijgt om de emoties te ervaren, maar dit wil niet zeggen dat een kind ongestoord zijn gevoelens mag uiten.

Ook binnen de emotionele ontwikkeling zijn er grenzen. Boos of verdrietig zijn houdt een keertje op en dat leren hoort ook bij de ontwikkeling. Een kind moet leren wanneer het uiten van emoties wel of niet kan, en welke manier dan het beste is. Soms is praten beter dan even uitschreeuwen. De gastouder begeleidt een kind hierin, zij geeft de grenzen aan. Een gastouder bereikt dat door zelf het goede voorbeeld te geven, maar ook door hierover met het kind te praten. Het toelichten van het waarom is ook hierbij weer belangrijk. Een kind heeft behoefte aan duidelijkheid.

Sociale ontwikkeling

Ook de sociale ontwikkeling is een vorm van ontwikkeling waar men onbewust, vaak spelenderwijs, aandacht aan besteedt. Dat geldt ook voor gastouderopvang. Een kind komt bij de gastouder in contact met andere volwassenen, situaties en vaak ook andere kinderen. Indien het kind bij de vraagouder thuis wordt opgevangen komt er iemand anders in huis wat ook verschillen met zich mee brengt.

Puur door gewoon "contact te hebben", ontwikkelt een kind zich al op het sociale vlak. Hij leert door naar anderen te kijken hoe je met elkaar omgaat en ervaart zelf ook in het contact met anderen welke invloed mensen op elkaar kunnen hebben. Zoals al eerder in dit beleid naar voren is gekomen is respect voor elkaar erg belangrijk. Maar ook zelfrespect, om kunnen gaan met ruzie, samen spelen, rekening houden met anderen, zijn belangrijke aspecten van de sociale ontwikkeling. Een gastouder is hiermee bezig door zich te realiseren dat zij een voorbeeld is voor de kinderen. Ook het overbrengen van normen en waarden speelt in de opvoeding voortdurend een rol. Een gastouder is zich ervan bewust dat zij door de communicatie en interactie normen en waarden overdraagt aan de gastkinderen. Hier wordt zo zorgvuldig mogelijk mee omgegaan.

5. Voorwaarden en eisen aan gastouderopvang

Het gastouderbureau schept voorwaarden en stelt eisen, die nodig zijn om de opvang bij de gastouder thuis goed te laten verlopen. Het gastouderbureau doet dit door:

- Het selecteren van gastouders. Het gastouderbureau hanteert hierbij selectiecriteria.
- Eisen te stellen aan de samenstelling van het aantal kinderen dat door de gastouder wordt opgevangen.
- Een zorgvuldige koppeling tot stand te brengen tussen de vraagouders en gastouders.
- Begeleiding, ondersteuning van de gastouders gedurende de opvang
- Deskundigheidsbevordering van de gastouders
- Het uitvoeren van risico-inventarisaties t.a.v veiligheid en hygiëne

5.1 Selectiecriteria Gastouder

Algemeen

De gastouder:

- is minimaal 21 jaar
- Is in het bezit van een certificaat of diploma dat voldoet aan de gestelde deskundigheidseisen minimaal mbo 2 helpende zorg/welzijn
- is lichamelijk en geestelijk gezond
- heeft verantwoordelijkheidsgevoel
- beschikt over organisatietalent
- heeft een open en flexibele instelling
- beschikt over goede communicatieve vaardigheden
- Spreekt tijdens het werk de Nederlandse taal
- is in staat tot reflecteren op eigen handelen
- kan stabiliteit en continuïteit in de opvang bieden
- is regelmatig en gedurende minimaal een half jaar beschikbaar voor opvang
- heeft een goede beheersing van de Nederlandse taal
- Is in het bezit van een certificaat EHBO voor kinderen (volgens eindtermen van het Oranje Kruis)

- kan een verklaring omtrent het gedrag overleggen, ook voor volwassen (18 jaar) inwonende huisgenoten indien de opvang bij de gastouder thuis plaats vindt
- heeft een aansprakelijkheidsverzekering
- is in het bezit van een mede-inzittenden verzekering bij vervoer van gastkinderen met de auto
- is goed telefonisch bereikbaar gedurende de opvang
- De eigen kinderen mogen niet onder toezicht staan
- Woning voldoet aan de eisen die de GGD hieraan stelt of kan bij de vraagouder opvang bieden
- In de woning mag niet gerookt worden als de gastkinderen er zijn

Motivatie:

De gastouder:

- gaat graag met kinderen om en vindt het leuk om een bijdrage te leveren aan de opvoeding van andermans kinderen
- staat positief t.o.v. het feit dat kinderen worden opgevangen door anderen dan de eigen ouders

Pedagogische kwaliteiten:

De gastouder:

- heeft ervaring met of kennis van de ontwikkeling van kinderen van 0-12 jaar door eigen of andere kind(eren) of door een opleiding
- heeft aandacht voor en inzicht in de individualiteit van het kind
- kan kinderen verzorgen, stimuleren in de ontwikkeling en begeleiden
- kan warmte en geborgenheid bieden aan de opvangkinderen

Relatie gastouder/gastouderbureau:

De gastouder:

- is bereid tot samenwerking met het gastouderbureau.
- staat open voor begeleiding en advies vanuit het gastouderbureau
- houdt zich aan het pedagogisch beleid zoals vastgelegd in het pedagogisch beleidsplan
- is bereid tot het volgen van een introductie cursus voor nieuwe gastouders en andere cursussen
- probeert zoveel mogelijk deel te nemen aan de thema-avonden
- is bereid de richtlijnen van het gastouderbureau te hanteren

Relatie vraagouder/gastouder:

De gastouder:

- kan open staan en respect opbrengen voor de levenswijze en ideeën van de vraagouder.
- heeft respect voor ouder/kind relatie
- kan integer omgaan met vertrouwelijke informatie van de vraagouder

- is bereid tot samenwerking en overleg met de vraagouder
- kan afspraken maken met de vraagouder en houdt zich eraan
- kan problemen bespreekbaar maken, eventueel met behulp van het gastouderbureau

Gezin en omgeving van de gastouder:

- de gezinsleden van de gastouder staan positief tegenover de opvang van gastkinderen
- de gezinssituatie is stabiel, de opvang mag niet gebruikt worden om onverwerkte problematiek op te lossen
- is bereid zonedig in of bij het huis aanpassingen te verrichten
- de huisdieren lijken volledig te vertrouwen
- alle volwassen huisgenoten van de gastouder kunnen een verklaring omtrent het gedrag overleggen

5.2 Samenstelling van het aantal opvangkinderen

In principe mogen niet meer dan zes kinderen inclusief eigen kinderen tot 10 jaar tegelijk door de gastouder worden opgevangen, met dien verstande dat een gastouder ten hoogste vijf kinderen onder de leeftijd van vier jaar *inclusief* eigen kinderen tot 4 jaar tegelijk opvangt. Er worden echter nooit meer dan twee baby's jonger dan 1 jaar tegelijkertijd opgevangen. Voor wat betreft het aantal gastkinderen en de samenstelling van de kinderen in leeftijd, wordt per gastouder bepaald wat de mogelijkheden zijn. Dit is uiteraard sterk afhankelijk van de eigen voorkeuren en mogelijkheden van de gastouder. Maar ook de vraagouder kan bepaalde wensen hebben. Het gastouderbureau bepaalt uiteindelijk hoeveel kinderen er maximaal opgevangen kunnen worden gebaseerd op de inschatting van wat de gastouder aan kan. Als er naast kinderen jonger dan vier jaar ook kinderen ouder dan vier jaar (buitenschoolse opvang) worden opgevangen of in geval van alleen maar opvang van kinderen ouder dan vier jaar, kan het incidenteel voorkomen dat gedurende een korte periode van de dag maximaal zes kinderen tegelijk aanwezig zijn. De 'boventallige' kinderen zijn dan altijd ouder dan vier jaar. Dit wordt ook aangemeld bij de gemeente. De gastouder bij wie dergelijke opvang plaatsvindt overlegt aan het gastouderbureau een lijst met namen, adressen en telefoonnummers van minstens drie volwassenen die in geval van calamiteiten de gastouder kunnen ondersteunen. Calamiteiten worden gemeld bij het gastouderbureau. De gastouder laat de kinderen niet alleen of aan het toezicht van anderen over. Alleen met uitdrukkelijke toestemming van de vraagouder kan het toezicht aan een volwassen huisgenoot overgelaten worden als de gastouder andere kinderen van of naar school moet halen of brengen.

5.3 Zorgvuldige koppeling

Het tot stand brengen van een 'goede' koppeling is de belangrijkste voorwaarde voor een kwalitatieve goede opvangsituatie. De vraagouder moet ervan overtuigd zijn dat het kind gedurende de opvang in goede handen is. Wanneer hier twijfel over is, bestaat de kans dat deze onzekere gevoelens worden overgebracht op het kind. Op die manier ontstaat

voor het kind een 'onveilig' opvoedingsklimaat. Voor de gastouder geldt echter eveneens dat zij haar werk pas optimaal kan uitvoeren als zij het vertrouwen geniet van de vraagouder.

5.4 Begeleiding, ondersteuning van de gastouders gedurende de opvang

Gedurende de opvang vindt er minimaal één keer per jaar een evaluatiegesprek plaats met gastouder en vraagouder. Tijdens dit gesprek komen naast de zakelijke en praktische aspecten van de opvang, ook het welbevinden en de ontwikkeling van het opvangkind aan de orde. In de meeste gevallen voltrekt de ontwikkeling van kinderen zich op een 'normale' manier. Soms echter wijkt de ontwikkeling af. Omdat een gastouder haar gastkinderen regelmatig in allerlei situaties ziet is het mogelijk dat zij eventuele afwijkingen in de ontwikkeling denkt waar te nemen. Daarbij ziet een gastouder vaak verschillende kinderen van verschillende leeftijden over een langere periode, waardoor eventuele verschillen of veranderingen in het gedrag van een kind haar kunnen opvallen. Het gastouderbureau verwacht dat zij daar ook oog voor hebben. Het is belangrijk dat vermoedens omtrent een afwijkende ontwikkeling tijdig worden uitgesproken naar vraagouders en/of het gastouderbureau. Op die manier kan indien nodig worden ingegrepen en /of doorverwezen naar de juiste instanties. Verder vindt er minimaal één keer per jaar een gesprek plaats met de gastouder alleen. Tijdens dit gesprek komen o.a. de volgende zaken aan de orde: het werken als gastouder, de communicatie en samenwerking met het gastouderbureau, de behoefte aan ondersteuning en scholing etc.

Buiten deze gesprekken kan in geval van vragen, problemen of de behoefte aan informatie kan zowel de gastouder als de vraagouder contact opnemen met het gastouderbureau.

5.5 Deskundigheidsbevordering

Over het algemeen wordt onder deskundigheidsbevordering verstaan: al die activiteiten die erop gericht zijn een persoon zijn/haar werk zo professioneel mogelijk te laten uitvoeren. Deskundigheidsbevordering kan plaatsvinden door middel van cursussen en thema-avonden, maar ook door individuele begeleiding of met behulp van literatuur. Aan gastouders worden geen specifieke ervaring of opleidingseisen gesteld, daardoor kunnen er behoorlijke niveauverschillen bestaan tussen gastouders. Deskundigheidsbevordering is daarom van groot belang. De activiteiten van het gastouderbureau op dit gebied bestaan uit:

- Het aanbieden van de Kinder-EHBO en de herhaalcursussen.
- Gastouders worden minimaal twee keer per jaar uitgenodigd voor een thema-avond over een opvoedkundig onderwerp, waarbij de onderwerpen zoveel mogelijk aansluiten bij wat de gastouders in hun werk bezig houdt.
- Het organiseren van koffie-ochtenden met meerdere gastouders. Tijdens deze bijeenkomsten worden ervaringen uitgewisseld en kunnen bepaalde thema's en onderwerpen besproken worden.
- Het geven van adviezen.

5.6 De risico-inventarisatie t.a.v veiligheid en hygiëne

Het huis waar de opvang* plaatsvindt moet voldoende veilige en hygiënische ruimten hebben om te eten, te slapen en te spelen, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen. Voor kinderen die gedurende de opvangtijden behoefte hebben aan slapen is er een rustige ruimte met een op de leeftijd van het kind afgestemd bedje. In de opvangwoning is voldoende ruimte voor alle aanwezige kinderen om te spelen. Ter indicatie; wanneer de opvang in een normale eengezinswoning plaatsvindt wordt in principe aan deze voorwaarde voldaan. Bij andersoortige woningen wordt dit door het gastouderbureau per geval beoordeeld. Verder vindt het gastouderbureau het belangrijk dat er een mogelijkheid is voor het kind om met of zonder begeleiding buiten te spelen. Dit kan in de eigen tuin van de gastouderwoning zijn of in een buitenspeelplaats in de directe omgeving. Jaarlijks wordt er een risico-inventarisatie t.a.v. veiligheid en hygiëne uitgevoerd bij de gastouder thuis. Aan de hand van vragenlijsten worden de risico's geïnventariseerd en in indien nodig samenspraak met de gastouder en vraagouder aanpassingen gepleegd. De uitgevoerde risico-inventarisaties zijn een gespreksonderwerp tijdens de jaarlijkse evaluaties met de vraagouder en gastouder en kunnen dan ook door de vraagouder worden ingezien. Bij vervoer van het kind met de auto of de fiets wordt als voorwaarde gesteld dat hierbij voldaan wordt aan de wettelijk veiligheidsnormen.

* Dit kan ook het huis van de vraagouder zijn indien de opvang daar plaats vindt.

6. Kwaliteitsbewaking van de opvang

Zoals eerder vermeld heeft het gastouderbureau geen dagelijks toezicht op de daadwerkelijke opvang. Door de regelmatige contacten met gastouders en vraagouders ontstaat er echter wel een beeld van de opvang. Mocht hieruit blijken dat de opvang niet voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen en/of de normen die het gastouderbureau hanteert dan zal d.m.v. gesprekken met de gastouder en eventueel de vraagouder erop aangedrongen worden hierin verbetering te brengen. Mocht deze verbetering binnen redelijke termijn uitblijven dan zal de opvang bij de betreffende gastouder beëindigd worden en wordt de gastouder uitgeschreven. Indien gastouder en vraagouder toch met elkaar verder wensen te gaan, dan zullen zowel de gastouder als de vraagouder worden uitgeschreven en vindt de opvang niet meer plaats onder de paraplu van het gastouderbureau.

7. Kindermishandeling

Het gastouderbureau beschikt over een protocol "veilig thuis". Dit protocol heeft betrekking op hoe te handelen:

- wanneer een gastouder mishandeling door een vraagouder vermoedt
- wanneer een vraagouder mishandeling door een gastouder vermoedt
- wanneer het gastouderbureau mishandeling door een gastouder vermoedt.
- wanneer een gastouder mishandeling bij een andere gastouder vermoedt.

Het protocol ligt ter inzage bij het gastouderbureau.

8. Privacy

De medewerkers van het gastouderbureau kennen geen wettelijk vastgesteld beroepsgeheim, maar dienen zich daar tóch naar te gedragen. Dit houdt in dat zij vertrouwelijk omgang met de persoonlijke gegevens van gastouder en vraagouder. Zo mag tijdens de bemiddelingsfase niet zonder toestemming persoonlijke gegevens van vraag- en gastouder worden doorgegeven. Gastouderopvang is een vorm van kinderopvang waarbij vraagouder en gastouder veel van elkaar horen en zien. De gastouder en de vraagouder dienen zich ervan bewust te zijn dat zorgvuldige omgang met privacygevoelige informatie een voorwaarde is om de opvang te laten slagen.

9. Oudercommissie

Het gastouder bureau dient minimaal 2 vraagouders te hebben vertegenwoordigd in de centrale oudercommissie . Als vraagouder kunt u deelnemen aan de oudercommissie. De oudercommissie adviseert over tal van zaken, zoals het beleid inzake opvoeding, veiligheid en prijzen. Tijdens het intakegesprek met de vraagouder wordt hierover meer informatie verstrekt en ontvangt de vraagouder een informatiebrief van de oudercommissie.

10. Klachtenregeling

Het uitgangspunt van de SKOC is om met de dienstverlening zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en behoeften van ouders. Wanneer ouders niet tevreden zijn kunnen zij hiervan melding maken bij de coördinator van het gastouderbureau. Getracht zal worden om in goed overleg tot een oplossing te komen. Mocht dit niet tot tevredenheid stemmen dan kan er een klachten/suggestieformulier worden ingevuld. De klacht zal dan door de directie behandeld worden.

Mocht er geen overeenstemming mogelijk zijn, dan is er de mogelijkheid om een externe klacht in te dienen bij de geschillencommissie Kinderopvang

11. Tot slot

Gastouderopvang is inmiddels uitgegroeid tot en wordt ook wettelijk gezien als een volwaardige vorm van kinderopvang. Kwaliteit in de kinderopvang is van groot belang. Slechte kwaliteit van de opvang vormt een directe bedreiging voor de ontwikkeling van kinderen. Goede kwaliteit van de opvang kan kinderen iets extra's bieden.

Bij gastouderopvang wordt de opvang i.p.v. door beroepskrachten, verzorgd door enthousiaste 'ervaringsdeskundigen' in de eigen woning of de woning van de vraagouder. Deze variatie in opvangomgeving en achtergronden van de gastouders is de kracht van de gastouderopvang. Op die manier kan zoveel mogelijk tegemoet gekomen worden aan wensen van vraagouders. Tegelijkertijd zorgt deze variatie in de opvang ervoor dat het waarborgen van de kwaliteit van groot belang is. Het werken aan pedagogische kwaliteit is echter nooit af; het is een voortdurend proces van ontwikkeling en afstemming tussen al diegenen die betrokken zijn bij de opvang.

